

Amikor a visszament a 33-as szobához, bentről zúgást hallott, és az árkádra nyíló ajtó ki volt támasztva a takarító kézikocsijával. Belépett, de a nő nem vette a fáradságot, hogy kikapcsolja a porszívót.

10 Sam Shepard

DERÜLT ÉGBŐL

- Nem látta a feleségem?
- kérdezte tőle.
- Mit mond?
- A feleségem keresem. Nem látta, mikor bejött takarítani? Szőke hajú...
- Nem, biztosan nem.

Üres volt a szoba. Azért vagyok itt. Ha foglalt lett volna, be se jövök.

– Oké, de elmenni se látta?

– Egy árva lelket se láttam. De ki tette tönkre ezt a tükröt?

– Fogalmam sincs – mondta, és miközben elment a nő mellett, futó pillantást vetett a falitükör közepén húzódó cakkos törésvonalra.

– Márpedig valakinek ki kell fizetni a kárt, ugye. Tegnap még ép volt.

Én minden nap pontban ugyanakkor jövök, és biztos, hogy tegnap nem így nézett ki. Sokan nem tudják, de nálunk ez is leltárba van véve.

A férfi bement a fürdőszobába, és félrehúzta a zuhanyzó függönyét. Benézett a mosdópult alá. A felesége fogkeféje, fésűje, körömrészelője pontosan ott volt, ahol hagyta őket. Elsurrant a takarítónő mellett, és kiment megnézni a kocsit. Talán ott ül benne, és őrá vár.

– Üres volt a szoba, mikor bejöttem – ismételte meg a nő. – Foglalt szobába soha nem megyek be.

A férfinak elszorult a szíve. Nyoma sem volt a nevének. Fel-alá járkált a kocsit mögött, és a homlokát ütögette, hátha ettől világosabban tud gondolkodni. Talán csak elment sétálni. Egy kis friss levegőt szívni. Nem biztos, hogy dühből távozott. Összekülönböztek valamin, de nem tudta felidézni, mi hangzott el; nem emlékezett a lényegére. Félig-meddig öntudatlanul a játszótér felé vette az irányt, aztán megállt, és egy ideig a medencét nézte. A víz látványa zavarba hozta. Zöldes árnyalatú volt, akár egy tengerszem. Zúgott a feje, és lánykacajt vélt hallani, majd egy csobbanást, de senki nem volt a medencében. Visszafordult, és a szoba irányába bandukolt, majd megállt a kocsija mellett. A szobabelsőt, a hosszú tükör előtt tüsténkedő takarítónőt nézte. A csorba üvegről visszaverődő napsugár a nő ide-oda mozgásától idegesítően a szemébe villogott. Olyan volt, mintha kigúnyolná, semmibe venné válságos helyzetét. A szél felkapott egy műanyagpoharat, és végig-görgette a parkolón. Ismét csobbanást hallott, és visszafordult a medence felé. Egy karcsú, fekete hajú lány bukkant föl, és kirázta a vizet a füléből. Indián metszésű arca volt, de élénkzöld szeme, és egyenesen őrá mosolygott. Semmi kétség, nyilvánvalóan őt nézte. Úgy tűnt, fogalma sincs, hogy akit

lát, egyfajta szükséghelyzetben van. A férfi elfordult tőle, és visszament a szobába.

– Megtenné, hogy most elmegy? – kérdezte a takarítónőtől, aki rendületlenül folytatta munkáját. – Muszáj telefonálnom.

– Már csak egy pillanat. Lecserélem a törülközőket, és kész is 11
vagyok.

– Hagyja. Inkább távozzon. Kérem.

– Piszkos törülközőket akar?

– Nem érdekelnek a törülközők. Nem találok a feleségem, és telefonálnom kell.

– De csak egy pillanat.

– Induljon már! Most rögtön.

– Jól van, jól van. Piszkosak a törülközők, de megyek.

A férfi felmarkolta a telefont, miközben a nő egyik kezével az ágyneműket fogva, a másikkal a porszívót húzva elindult kifelé.

– Valakinek fizetni kell ezért a tükörért, tudja. Tegnap nem ilyen volt! – morogta, mielőtt becsapta az ajtót maga mögött.

A férfi leült, és a telefontal a térdén megpróbálta felidézni az összezördülést. A hozzá vezető szavakat. Valamiről csak szólt? Eltűnődött, hogy a rendőrséget hívja-e, vagy a legközelebbi kórházban érdeklődjön. Talán túl korán van még ehhez. Alig egy órája, hogy itt hagyta a nejét. De min vitatkoztak? És minek úgy rettegni? Csak a szokásos apró nézeteltérésük egyike volt. Semmi egetverő.

Letette a készüléket, és kiment, vissza a kocsijához. A takarítónő a folyosóvégi jégkockaládával foglalatосkodott, és ahogy meglátta őt, újrakezdte:

– Ugye nem utazik el rögtön? Jobb, ha tudja, megvan a rendszáma nálunk. Bármikor utolérhetjük.

Miután beindította a motort, és kifarolt a kopott jelű 33-as parkolóhelyről, a visszapillantótükörben meglátta a fekete hajú lányt. Vizes nyomokat hagyva lépdelt, és ismét felé mosolygott. Ezúttal integetett is, magasra emelve hosszú, vékony karját, mintha hatalmas távolság volna kettejük között.

Lassan megkerülte a motelt, és benézett a szolgáltatóhelyiségbe. Az egyik mosógép kattogott és forró pamutillatot lehelt. A játékgépeken sárga öntapadó cédulán ez állt kézírással: „Vizes kézzel ne játssz, áramütés érhet!” Képzetele egyik vad zugolyában azt remélte, hogy a feliratok a feleségétől származnak.

Felkereste az irodát, aztán benézett az étkezőbe is. Épp egy farmercsalád várakozott a kasszánál, hogy kifizesse a reggelijét. A férfi körbeadta a számlát, hogy ellenőrizzék, ki kért extra szalonnacsíkot, süteményt. Eközben fogpiszkálót szopogattak, és apró után kotorásztak a zsebükben.

Kihajtott az országútra, elment a fagyizó mellett, és sorban begurult keresztutcákba. A házak poros udvarán a fiúk játékukban gyakorolták a lasszóvetést. Csahos házörzök rohanták meg a kocsit, miközben ő a nyakát nyújtogatva nézelődött, hátha meglátja a nejét. Aki már máskor is megtette, 12 hogy bejelentés nélkül eltűnt. Egyszer egy fánksütő előtt talált rá, a járda szélén ült, és meredten nézte az aszfaltot. Azt mondta, az elszakadt nyaklánc gyöngyeit keresi. Akkoriban nem civakodtak. Vagy legalábbis nem voltak rosszban, úgy emlékezett. Csupán a fejébe vette, hogy elkóborol.

Átment a vasúti síneken, és körbejárta a gabonasilókat, ahol sorban álltak a teherautók, hogy leadják a rakományukat. Némelyik sofőr odainteggetett neki, de ő nem viszonzta. Nem tudott rájönni, miért integet neki mindenki ebben a városban. Egyetlen lelket sem ismert.

Végigment a búza- és árpacezőkhöz kigyózó kövesúton, hátha ott találja. Elképzelte, ahogy a neje, mint Wyath rózsaszín ruhás lányalakja¹, világgá mentében megpihen. De nem látott egyebet, mint zöld és sárga láthatárig érő mozaikját, és fölötte felhők vészjósoló fekete tömegét; olyan feketét, hogy azt hitte, füsthenger gördül feléje. Megállt az autóval, és ámulatlan nézte, ahogy a feketeség emelkedőben forgó oszlopokra szakadozik, és észak felé kezd vonulni. A legsötétebb oszlop kellős közepén egy szürke gömb pörgött, melyből hosszú szájak nyúltak ki. A fekete háttérről leválva egyre nőtt és gyorsult, fehér nyúlványai mind hosszabbak lettek, s végül a prérin átlebegő óriáspoplipnak látszott. A semmiből hirtelen szél támadt, rohamai vadul rázták az autót. Ördögszekérként kitépett szögesdrótos kerítéskarók görögtek keresztül az úton. A hőmérséklet úgy lecsökkent, hogy azt hitte megkergült a légkondíja. Aztán eleredt a jégeső. Kezdetben halk kopogással az autó bal oldalán és a motorháztetőn, bepetyyezve a szélvédőt. Elsőre nem ismerte fel a hangot. Fáról érkező madárpottyantásra emlékeztette. Ám aztán pergővé vált, és begorombult. A semmiből hatalmas, teniszlabda méretű jégdarabok csapódtak neki mindenfelől. Leállította a motort, és a kormányt markolva előrehajolt. Az útból semmit nem látott. A kocsi orráig se nagyon. Miközben kitartóan verte a jég, pánikszerűen feltekerte az ablakot, és balgamód a volánba kapaszkodott, mintha az valahogy meg tudná menteni. A kocsi tehetetlenül, hurrikán szélére került bárkaként dülöngélt. Halványan látta a gabonaszállító lámpáit, akik fénykürttel jelezték helyzetüket egymásnak. Bekapcsolta a vészvillogóit, de csak pislá derengés látszott belőlük a kavargó sötétben. A hátsó ablak egyszeriben pókhálósra robbant, mire ő lekuporodva a műszerfal alatt keresett menedéket. A fenéklemezen áthallatszott a vihar bőszerű süvöltése, és beteges szorongást érzett, hogy közel a vég. Hogy neki és a nejének így lesz vége. Nem napsütésben a közeli hegy gránittömbjeivel szemben, képeslapokat vásárolva és hűsítőt kortyolva. Kibékülés és megújulás nélkül, teljesen elveszve, egymástól külön, és egy természeti csapástól holtan.

Amilyen gyorsan kitört, olyan gyorsan meg is szűnt a jégvihar. Ismét forrón és hét ágra süttött a nap. Nyoma se volt az égen annak, ami az imént történt. A gabonaszállítók eltűntek, csupán némi jégkása maradt a keréknyomokban. A távolból mezei pacsirta hallatszott, mintegy engedélyt kérőn, hogy tovább élhessen. Kupacokban állt a jég a fák és a kerítések 13 tövében. Vajon mi végre zajlott ez az égiháború?

Azzal a biztos tudattal tért vissza a 33-as szobába, hogy nem fogja ott találni a nejét. Nem ül majd az ágy szélén retiküllel az ölében, és a száját rágva. Nem pattan fel és ugrik a nyakába, mikor belép hozzá az ajtón. Jól gondolta, és első dolga volt felhívni a legközelebbi kórházat. Nem tudtak róla. A legutóbbi halottjaik mindegyike indián volt. Felhívta a helyi rendőrőrsöt, ahol azt mondták neki, hogy a seriff házon kívül van, de ő menjen be, és töltsse ki a bejelentőt a neje eltűnéséről. Még mindig túl korainak érezte ezt. Nem volt képes a szó tágabb értelmében „eltűntnek” nyilvánítani. Olyannak, aki már sosem kerül elő. Megadta a szeme, a haja színét, a magasságát, a súlyát, a korát – ezek a száraz adatok úgy elidegenítették, hogy már az arcát is nehezen idézte fel. „Kiadunk rá egy körözést, de előbb tényleg be kell jönnie kitölteni a kérdőívet.”

Felhívta a neje anyját Wisconsinban, de annyira gyöngének és távolinak hallotta a hangját, hogy jobbnak látta, ha azzal magyarázza a váratlan eltűnést, hogy félreértették, hová beszéltek meg a találkozójukat.

- Csak gondoltam, esetleg odatelefonált.
- Nem, nem szólt ide.
- Előbb-utóbb úgyis jelentkezik. Ott milyen az idő?
- Hidegfront jött.
- A nyár közepe van.
- Hát errefelé nem – mondta olyan belenyugvással, hogy szívszorító volt hallani.
- Itt jégverés volt. Egészen furcsa.
- Jégverés?
- Az. A derült égből. Sose láttam még ilyet.
- Itt ritkaságszámba megy.
- Akkor majd hívom, amint felbukkan.
- Biztos csak egy hosszabb sétára ment. Ahogy már nem egyszer.
- Épp ezért ne aggódjon. Biztosan előkerül.

Rossz érzéssel bontotta a vonalat, nem tudva, hogy az anyósa csak el-tartotta a fülétől a kagylót, vagy már majdnem le is tette. Ült az ágy szélén, és a készülékre meredt. Felállt, és a fürdőszoba felé indult, de megtorpant a repedt tükör és önmaga kettéosztott látványa előtt. Nagyon feldühödhetett

a neje. Vajon mivel hasította meg az üveget? Hamutartót vágott hozzá? A kis öklével csapott bele? Bement a fürdőszobába, levette a cipőjét meg a zokniját, felhajtotta a nadrágja szárát, és belépett a kádba, majd megnyitotta a hidegcsapot. Nézte, hogyan zubog a víz a lábfejeére. Nyakát és hátát a
14 felesége komor testtartására emlékeztető pózba eresztette: kissé előregörbődő hát, ernyedten lógó karok. Ilyen csüggetegnek látta. De miért volt ilyen? Mi okozhatta? Húzta lefelé a nehézkedés, tekintete egyre mélyebbre hatolt lába erezetébe. Hosszú évek szomorúságának kínját érezte. Miféle szomorúságét? Mind lejjebb merült a feleségébe, míg nem úgy érezte teljesen átváltozott őbelé. Most, a hiányában, közelebb állt hozzá, mint együttlétükben valaha is. Most először tudott meg róla valamit. Még a légzése is az ő ritmusát vette fel. Annyira befelé figyelt, hogy már nem látta a lábát a kád zománcán. A víz csobogása tompa, távoli lett, és feje súlyától lassan a mellkasára billent az álla. Fullasztóan rázárult ez a pozitúra. Úgy elakadt a lélegzete, mint egy hideg vízbe dobott gyereknek. Hirtelen megragadta és letépte a műanyag kádfüggönnyt, berohant a szobába, és rávetette magát a kétszemélyes ágyra. Arca az indiánokat és ekhós szekereiket ábrázoló takaróba mélyedt, és bár ijesztőnek találta a torkából feltörő zokogást, képtelen volt abbahagyni. Kontrollálhatatlan volt, az egész teste részt vett benne.

Időbe telt, amíg magához tért. Csak feküdt ott, arcát az ablak felé fordítva. A fürdőszobából a még folyó víz csobogását, kintről az öntözőfejek pöcögését hallotta. Hideg lábát lassan az ajtó felé fordította. Felállt, de a nadrágszárát feltűrve hagyta. Meztláb átment a parkolón egy szórófej felé, amely szűk félköröket spriccelt a medence melletti fű egy darabkájára. A permeten röpke szivárvány jelent meg a napfényben. Egyenesen a vízsugarba lépett, és hagyta, hogy elérje a nyakát. Tudva, hogy megrándul tőle, várta a következő fröccsenést. Csak állt ott tehetetlenül. Közvetlenül a háta mögött megszólalt egy hang. Először azt hitte, hogy a sajátja.

– Én is csináltam ezt kiskoromban – hallotta, megfordult, és a zöld szemeket látta a jellegzetes arcban.

– Ismerlek én téged szerinted? – szólalt meg, de fiúcska vékonyságú hang jött belőle.

– Nem tudom – mondta és kuncogott. – Szerinted?

– De akkor miért integettél nekem az imént?

– Csak megláttalak és odaintettem. Ez minden. Integetni csak lehet, vagy nem?

A locsoló most mindkettőjüket csapkodta, és a lány nevetett, ahogy látta őt összerándulni.

– Mit csinálsz itt?

– Nyaralok. Csak egy kis nyaralás.

– Úgy értem, miért állsz itt a locsolónál egyedül, felhajtott nadrágban?

– Ja, épp elvesztettem a feleségem – mondta, és hirtelen mozdulattal lerázta a vizet a hajjáról.

A lány úgy nevetett, hogy előrehajolva a térdét csapkodta közben. Aztán felkapta tekintetét, és a férfire nézett. Látva annak arckifejezését, felegyenesedett, és a kézfejjével letörölte a mosolya maradékát. 15

– Bocs – mondta.

– Mit bocs?

– Hogy nevettem. Csak olyan mókásnak tűnt, amit a feleségedről mondtál, és amit utána a fejeddel csináltál.

– Mi volt az?

– Hát ez a mozdulat – mondta a férfi fejrántását utánozva.

– Ja, hogy az.

– És mert úgy nézett ki, mintha... Nem is tudom. Mindenesetre, bocs.

– Mégis, hogyan?

– Mintha a feleséged nélkülözhető volna, vagy ilyesmi.

– Ah.

– Az?

– Micsoda?

– Nélkülözhető?

– Eltávozott.

– Meghalt, vagy mi?

– Nem. Elűnt.

– Senki nem tűnhet el csak úgy.

– De ő megtette.

– Hogy csinálta?

– Fogta magát, és elment.

– Talán shoppingolni.

– Sose szokott.

– Talán meg akarta nézni a kővé vált erdőt.

– Az micsoda?

– A Megkövült Erdő Nemzeti Park.² Az egyetlen, amiért itt meg szoktak állni.

– Aha.

– Ti miért álltatok meg?

– Nem is tudom. Nyaralni. Igazából volt egy kis nézeteltérésünk az autóban.

– Oh. Összevesztetek?

– Nem. Csak történt egy kis félreértés.

– Miről volt szó?

– Nem emlékszem – mondta, és lenézett a meztelen lábára. Már bokáig sáros volt.

– És kerested őt?

– Igen. Persze, hogy kerestem. Az egész várost bejártam. Aztán elkapott a jégvihar.

– Kemény volt, mi? Gyakori az évnél ebben az időszakában. A semmiből csap le.

16 – Sose láttam ehhez hasonlót.

– Akarod, hogy segítsék megkeresni a feleséged? Itt születtem és nevelkedtem. A környék minden zugát ismerem.

– Kösz, nem.

– Miért nem?

– Mert, úgy értem, egyáltalán nem ismerlek téged. Nem tudom, ki vagy. Csak idejöttél hozzám, és... Úgy integettél, mintha ismernél engem, vagy én ismernék téged, vagy ilyesmi, de én nem ismerlek téged. Halvány fogalmam sincs, hogy ki vagy. Nem értem, hogy tudsz csak úgy... Nem tudom. Felfoghatatlan. Úgy értem, elvesz valami, elveszik valaki, és egyszer csak itt vagy te. Én nem... Fogalmam sincs...

– Miről?

– Hogy hol kezdjem.

Szilágyi Mihály fordítása

Sam Shepard (1943–2017) Pulitzer-díjas amerikai író, rendezőként és forgatókönyvíróként 10 Obie-díj birtokosa, amellel színész. Többek között Az elásott gyermek című dráma szerzője (Európa / Modern Könyvtár, Bp. 1989; ford. Révész Mária)

¹ Andrew Wyath (1917–2007) amerikai festő 1948-ban készült Christina világa című festménye. Ld. <https://archives1.dailynews.lk/2016/07/13/features/87280>

² Megkövült Erdő Nemzeti Park (Arizona, USA): területén található a világ legnagyobb és legszínesebb megkövesedett faállománya, s egy ősi indián fafaragóhely. Ld. <https://www.youtube.com/watch?v=068GcVD3VaE>

